

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

Csütörtök
1923 július hó 26.

Felelős szerkesztő: Dr. Hegedüs Loránt.
Szerkesztőség: Piac-utca 34. szám.
Telefon: 10-20, éjjel: 18. Kiadóhivatal: Piac-utca 49. Telefon: 18. szám.

ÁRA:
100
KORONA

Kiadó: Hegedüs és Sándor Irodalmi és nyomdai részvénytársaság.
Az előfizetés ára: havonta 2000 korona, külföldre 4000 korona.

Debreczen,
1923. évf. 167. szám.

Boszorkánykonyha

A magyar korona külföldi kontermínörjei hatalmas lökést adtak a esőd lejtőjén tántorgó szerencsétlen országnak. A féktelen és erkölcstelen haszonhajsza az egész magyarság életén keresztül igyekszik elérni a céljait s pillanatnyilag legalább úgy tetszik, hogy törekvése sikerrel jár.

A bécsi, prágai és berlini tőzsdén — mint ismeretes — már hetekkel ezelőtt tervszerű manőverek folytak a magyar korona értékének leszorítására. Tervszerű manőverek folytak, mert a kontermínörök úgy gondolták, hogy alacsony korona-kurzus mellett olcsó magyar gabonát kaphatnak. A hirtelen pénzleromlás pillanatát akarták a spekulánsok kihasználni, hogy exportgabonáikat lekössék, mielőtt az utánadrágulhatna a zürichi árfolyam esésének.

A vad spekuláció boszorkánykonyháján egy másik ötletet is kifőztek odakinn a magyar gazdasági és nemzeti tragédia mentől gyümölcsözőbb kihasználására. A külföld számára hozzáférhető magyar részvények összevásárlása e második cél: s hogy ez a törekvés sem siker nélkül való, arra számos bizonyítékunk van a zürichi tőzsde és a budapesti tőzsde árfolyam-táblázataiban.

Az utódállamok politikai féltékenysége és gyanakvása, a rettenetes gazdasági viszonyok s az áldatlan belviszály mellett most a külföldi spekuláció sorakozik ama faktorok közé, amelyek részesei a magyar tragédiának. Nem tudjuk, hogy ez az új faktor nem gyorsabban ölt-e, mint a többiek?!

Tanulj voltunk Ausztria bukásának s most rettegve érezzük, hogy azok a módszerek, amelyek a hanyatló Ausztria erejét segítették gyors tempóban elorszávtani; nálunk is érvényesülni kezdenek.

Most állapították meg a tisztviselők új fizetését, de az egész megállapítás használhatatlanná vált, mielőtt nyilvánosságra hozták volna. Hol van már a tavalyi hó? — A buza tegnapi mára 10 ezer koronával drágult, az értékpapírok, bár tőzsdén csak kettő van egy héten, lázasan szöknek új és új magasságokba, a kereskedelem sebes iramban törli és javítja az árakat, izzik, hullámzik, változik, lázasan hánykolódik mindenki és minden.

A külföldi kontermín spekuláció boszorkánykonyháján gyorsan ható mérget főztek számunkra. A mérge már hatni kezd.

A Bethlen—Prónay-affér fejleményei

Budapesti tudósítónk jelenti: A politikai világ érdeklődése a Bethlen-Prónay-affér felől fordul. Dr. Rácz Vilmos és Abonyi Andor ezredes, Prónay Pál megbízottai, ma délután találkoztak Prónay volt segédeknek, gróf Jankovich-Bésán Endrének és báró Láng Mihálynak megbízottjaival, gróf Cziráky Józseffel és Gecsey Béla földbirtokossal. A tanácskozásról még semmi sem került nyilvánosságra. De Prónay megbízottainak felfogása ismeretes: vagy elismeri Jankovich-Bésán Endre és báró Láng Mihály, hogy a *kapott információit eltérően fejezték be jegyzőkönyvvel* a Bethlen-Prónay-affért és ebben az esetben Prónay új segédeknek felfogása szerint *automatikusán feléled a Bethlen-Prónay-affér*, vagy pedig *helytállóan a jegyzőkönyv ért, de ebben az esetben feltétlenül súlyos feltételű párbaj lesz Prónay Pál és volt segédei között.*

Dr. Rácz Vilmos és Abonyi Andor ezredes már gróf Bethlen István miniszterelnököknek is tudomására hozzák, hogy *Prónay Pál semmiesetre sem nyugszik bele ügyének információ-ellátásában tartózkodásába.*

A Bethlen-Prónay-afféren kívül

a fájvédő csoport szervezkedéséről esik különösen sok szó. Gömbösek a nyári szünet alatt nem akarnak tétlenül maradni és politikai körökben bizonyosra hozzák, hogy a szünet vége új konstellációt hoz majd a pártok tagozódásába. Könnyen megtörténhet ugyanis, hogy a fájvédők, ha nem is nagyszámban, de mégis jelentékeny csoportot fognak összehozni az őszi parlamenti kampányra, amennyiben az egységes párt jobbszárnya a Wolff-csoporttal, néhány pártokivételével és Friedrichékkel megerősödve tér vissza a porondra, az intranzigencia színeivel. A csoport tehát, mint látható, egészen furesza összeállítású lesz, a szélső szabadsárválasztók ölelkeznek a legitimista elemekkel, számottevő eltolódást azonban a mai pártok struktúrájában mindazonáltal aligha fog előidézni.

Igen érdekes eseményeket várnak

a keresztény egység pártja legközelebbi értekezletén, mert bizonyosra veszik, hogy Huszár Károly éles felszólalásban akarja szövegni a párt magatartását, melyet a legutóbbi események kapcsán vele szemben tanúsított. Huszárnak — mint ismeretes — a nemzet-

gyűlés legutóbbi ülésén ismételtén súlyos összeütközése volt Kiss Menyhérttel és ezen összeütközések során egyáltalában nem volt alkalma tapasztalni pártja támogatását. Huszárnak az a felfogása, hogy Kiss Menyhérttel szemben nem szorul ugyan segítségre, azonban mégis rossz néven veszi, hogy párthívei semmiféle együttérzést sem mutatnak iránta. Nem tartják lehetetlennek, hogy Huszár felszólalása súlyosabb következményeket von maga után.

Az ellenzék a közalkalmazottakért A nemzetgyűlés ma délelőtti ülése előtt a Házban tartózkodó valamennyi polgári ellenzéki képviselő pártkülönbség nélkül Szilágyi Lajos elnöksége alatt értekezletet tartott.

Horváth Zoltán a Habsburg-propagandáról

Budapest, jul. 25. A nemzetgyűlés mai ülésének végén Horváth Zoltán interpellációt terjesztett elő a kormányhoz:

Szükségesnek látja — mondta — hogy a Habsburg-propaganda nyomán támadó veszedelmet a nemzetgyűlés elé tárja. A szövetséges főhatárnak kimondták hogy a Habsburg-dinasztia visszahelyezése nem tisztán belügy Magyarországnak és ilyen restaurációt nem tűrnek meg, a rapallói egyezmény az itteni Habsburg-propaganda eredménye. Az egyezmény kimondja, hogy igénybe vesz minden eszközt minden restaurációs törekvés ellen.

Rassay Károly: Ez izoláltságunk fő oka!

Cserny József: Nem kellene a nemzetnek!

Szomjas Gusztáv: Mért nem kellene?

Horváth Zoltán: A Habsburg-propaganda eddig két puccsot eredményezett. Az első puccs alkalmával a király még itt sem volt és az angol-francia-olasz megbízottak már tiltakoztak a restauráció ellen. Ezt követte a román és jugoszláv tiltakozás. Mi szükség volt arra, hogy mi, legyőzöttek provokáljuk a győzöket. Jugoszlávia koronatanácsban elhatározta a fegyveres beavatkozást, tehát Hannibal ante portas!

Szomjas Gusztáv: Kambál! Kambál!

Horváth Zoltán: Nem tudom, ilyen kedélyesen fogja-e a képviselő ur azokat a nehéz idöket nézni, melyekben még nem vagyunk túl. A második puccs, az októberi, szintén mozgósítást váltott ki. Megérdemli-e ez a dinasztia hogy veszélyeztessük magát ezt a megmaradt 14 vörmeget? Nem érti, hogy a kormány, mely az 1921. XLVII. törvény alapján áll, tiri ezt a propagandát és tiri, hogy bevigyük az ifjuság közé is. A miskolci katolikus Fráter György...

Cserny József: Ki ölette meg Fráter Györgyöt?

Horváth Zoltán: ...főgimnázium értesítője beszámol a kongregációk működéséről és a következőket mondja: „az a mi érdemünk, hogy intézetünk katolikus ifjusága Ottó király nevenapján szentmisén vett részt és hódolatát fejezte ki örökös királya előtt, ki azt kegyesen fogadta.”

Pikler Emil: A szövegalkuségnak nincs határa!

amelyen egyhangulag elhatározták, hogy az indennitási javaslat részletes tárgyalásában, valamint a közszolgálati alkalmazottak létszámát csökkentő törvényjavaslat általános és részletes tárgyalásába beható kritika tárgyává teszik a jelenlegi helyzetet és minden vonatkozásban megvitatják s a kormányt és a többségi pártokat állásfoglalásra kényszerítik.

Az értekezlet letárgyalta az eddigi beterjesztett 86 határozati javaslatot. A közalkalmazottakra vonatkozókat egyhanguan elfogadták. Kimondta az értekezlet, hogy az indennitási törvényjavaslat részletes tárgyalása során, különösen a 13-ik szakasznál a nem állami tanítók és tanítónők érdekében, a 14-ik szakasznál a hadirokkantak, özvegyek és árvák érdekében a 15-16-17-18-ik szakasznál a közalkalmazottak fizetésének, lakáspénzének, nyugdíjának és különféle egyéb járandóságainak érdekében a legbehatóbb vitát fogja folytatni. Végül elhatározták, hogy a m. kir. honvédség, pénzügyőrség, vámőrség és folyamőrség személyzetének fizetése ügyében is többen tejszólalnak a polgári ellenzék tagjai közül.

Reisinger Ferenc: A kommüná alatt kommunista beszédet tartott az az igazgató!

Ruperti Rezső: Mint Lendvai István, aki most ébredő, akkor pedig szerelmes levelet írt a kommünistáknak!

Horváth Zoltán: Kérde a kormányt: Hajlandó-e a kormány a veszedelmes Habsburg-propaganda megszüntetésére mindent elkövetni ha pedig nem, hajlandó-e megengedni, hogy az ország demokratizálása érdekében szükséges köztársasági államforma érdekében szintén felvilágosító propagandát folytassanak.

Az igazságügyminiszter válasza

Nagy Emil igazságügyminiszter válaszol az interpellációra. A képviselő ur legyen meggyőződve, hogy hibázatok mindenkit, aki Magyarországon ilyen propagandát folytat. Magyarországon ma ilyesmire semmi szükség. Egészen más kérdés az, hogy hol lehet megvonnai azt a határvonalat hogy egy társadalmi szervezet vagy iskola hol és meddig folytathat propagandát. Ez nem könnyű kérdés. Csak azt kell felelnem, hogy a kormány nevében megígérem, hogy vizsgálat tárgyává fogom tenni azt, hogy átlépték-e az iskolák azt a határt, amelyet a törvények megengednek. Azt tartom hogy ebben az országban ma a lét és nemlét kérdéline folyik és bámulatos, hogy akadnak emberek, kik minthogy a 67-es és 48-as idők letűntek, most is arra törekednek, hogy a magyart a magyar ellen állítsák. Ezt a magam részéről a legerélyesebben elítélem és nem tartom józan politikának, hanem inkább játéknak. És ma, amikor igazán az aktuális veszedelmek egész légiója nehezedik nemzetünkre nem tudok mást felelni az interpellációra, hogy a kormány igenis elítél minden néven nevezendő propagandát és megfogja találni a módot annak, hogy mikép járjon el abban az esetben, ha tényleg felfedezték ezt a kérdést. Nagyon kérem azonban ne méltóztatásnak ezekért a jelenségekért a kormányt vádolni. Elhangzott olyan kijelentés is, hogy nem szorulunk egyik állam szimpátiájára sem. Miután az ilyen közbeszólás bekerülhet a naplóba ki kell, jelentenem azt is, hogy Magyarországon józan realpolitikát csak úgy lehet folytatni, ha minden néven nevezendő szimpátiára apelálunk.

Horváth Zoltán és a Ház a választ tudomásul veszik.

gatja. A szociáldemokratáknak nem az a fáj, hogy Rakovszky ül a belügy-miniszteri székben, hanem az, hogy olyan belügyminiszter van, aki olyan felfogást képvisel, mint ő. Volt idő, amikor a belügyminiszter más felfogást vallott. A volt belügyminiszter nem volt hajlandó eltérni, hogy tisztviselők az ő megkerülésével magasabb helyen referáltak. Ezért kellett felcserelnie a belügyi tárcát a kultusztárcával.

(Bethlen és Rakovszky jóízűen nevetnek.)

Peyer Károly: Az fáj, hogy bünelelmények felderítetlenül maradnak s a közvéleményben az a felfogás alakul ki, hogy ezek a bünelelmények védelemben részesülnek. A választási rendelet a kirakat számára készült, de a végrehajtás során mégis az történik, amit a reakció akar. Amíg pedig meg nem szűnik a reakciós irányzat, addig nem számíthatunk a külföld jóindulatára. Csak az igazi demokrácia segíthet az országban. Az indemnitást nem fogadják el.

Elnök ezután az ülést 4 óráig feljuggesztli.

A délutáni ülésen

Reischl Richárd tiltakozik az adóvaloralás és a forgalmi adó fellemelésének terve ellen. Intézkedéseket sürget a drágaság letörésére. A javaslatot megszavazza.

A Habsburg-propaganda ellen

Rákóczy Ferenc: A kormány hibája, hogy akorona Zürichben leromlott. Tiltakozik az ellen, hogy Magyarországon bárki is Habsburg-propagandát folytathasson. Tiltsa meg a kormány a pártoknak, hogy Ottó érdekében propagandát csináljanak. A valuta romlásnak is az oka, hogy a külföld mindaddig nem értékelik kellőképpen koronánkat, amíg Habsburg-propaganda folyik. Ha egy Habsburg még vissza tudná szerezni elszakított területeinket, belenyugodna a Habsburg-propagandába, de akkor magyar politikát kell csinálnia. A Habsburg-propaganda helyett fűszta magyar politikát kell folytatni, mert ezzel hamarabb szerezhetjük vissza elszakított területeinket.

Határozati javaslatot nyújt be, amely szerint a bírák előlépése ne három, hanem két évenként történjen meg. A büntetőtörvénykönyvet hibásnak tartja; vagy céltudatosan vagy hanyagságból úgy alkották meg, hogy megengedi a csalást.

Nagy Ernő: El kell égetni minden törvényt.

Gaal Gaszton: A fűskálisokat kell elégetni. (Derűltség.)

Rákóczy: Az általános földelmi adózás behozatálát kívánja. Az indemnitást nem szavazza meg.

Elnök jelenti, hogy Ulain Ferenc-

nek a parlament bizottság kiküldésére irányuló indítványáról és Ruppert Rezsőnek az általános választójog törvénybeiktatásáról szóló indítványáról később fog javaslatot tenni

a napirendre tűzés tárgyában. Elnök jelenti, hogy holnap Kossuth Lajos Tivadar temetésére való tekintettel a nemzetgyűlés ülése déli 12-3-ig és délután 5-9-ig tart.

A 160 millió vizvezetési kölcsön Zarka Elemér műszaki tanácsos vezeti a kibővítési munkálatokat

A város pénteki közgyűlésének egyik legfontosabb tárgya a vizvezeték rendezésére és kibővítésére szükséges 163 millió koronás kölcsön engedélyezése lesz. Ezzel a kérdéssel a jog- és pénzügyi bizottság ma délután dr. Vargha Elemér th. főjegyző elnökele alatti tartott külön ülésen foglalkozott. Dr. Tóth Emil tanácsnok tüzetesen ismertette a kölcsön ügyét és annak előzményeit. A tanács bizottságot küldött ki, hogy az elvégzendő javítási munkálatokat írja össze és azok sorrendbeli elvégzésére tegyen javaslatot. Ezt követte egy értekezlet a népielőtti minisztérium műszaki osztályában, amelyen kiderült, hogy a munkálatok elvégzésére előirányzott 30 millió korona nem elég, hanem legalább 160 millió koronára van szükség, mert a vízműveknek kell szolgáltatni az egyetemi klinikák részére szükséges vízmennyiséget is. A minisztérium, valamint a város megbízottai között a következő megállapodás jött létre:

A megállapodás

A minisztérium a 30 millió koronán felül a vizvezeték hiányainak rendezésére újabb 130 millió koronát hosszabb lejáratú kölcsön engedélyez. Egyben engedélyezi, hogy a felsorolt javításokon felül egy tisztító berendezés is létesíthessék, a javítási költségek egy részét pedig az egyetemi alap terhére elvállalja. Ezzel szemben a kultuszminisztérium a kölcsön felhasználását és a munkálatok végrehajtását ellenőrizheti, a kiküldött bizottságban pedig a kultuszminisztérium és a népielőtti minisztérium egy-egy taggal képviselhetik magukat. A vízmű kötelese eladni az egyetem víz-szükségletét a mindenkori vízdíjak alapján. Miután pedig Debreczen városának speciális vízszakértője nincs, a javítási munkálatokhoz Zarka Elemér műszaki tanácsos alkalmazza, aki a bővítési terveket is készítette. Ez a megállapodás a kultuszminisztériummal írásba foglalandó, amikor a kultuszminiszter által adandó hozzájárulás is megállapítandó lesz.

Kérte az előadó tanácsnok hogy a bizottság a kölcsönügylet azzal vigye a közgyűlés elé, hogy a közgyűlés a kölcsön megszerzésével a ta-

nácsot bízza meg. Nagy József, Schwartz Vilmos és Tóth István bizottsági tagokból álló bizottságba pedig Zarka Elemérrel együtt felmészaki szakértőként és hatalmazza fel továbbá a közgyűlés a tanácsot, hogy a bizottságot a szükséghez képest kiegészíthesse. Ugyancsak a kiküldött bizottságot bízza meg a tanács hogy a költségeket a 160 millió korona keretén belül utalványozhassa.

A javaslatához először dr. Fejér Ferenc szólott hozzá. Kifogásolta Zarka Elemér alkalmazását, mert az több millióba kerül a városnak. Az egyetem vízellátását sem tartja fontosnak, sokkal fontosabb, hogy elsősorban a város közönségét lássák el elegendő mennyiségű egészséges vízzel.

Aczél Géza műszaki főtanácsos kijelenti, hogy az egyetemnek megvan a kész vizvezetése a város csak a vizet szolgáltatja. Zarka bevonását fontosnak tartja, mert a városnak megfelelő vízmű-szakértője nincs.

Jóna István azt kifogásolja, hogy egy ilyen fontos ügy tárgyalásánál a város polgármesterhelyettese nem jelenik meg. Sajnálatos egyébként, hogy a polgármesterhelyettes nem vesz részt a jog- és pénzügyi bizottság tárgyalásán.

Juhász Ignác a javításokkal kapcsolatban javasolja, hogy a vízmérő-órákat is hozzák rendezze. Javasolja továbbá hogy a munkálatokat — miként az a vizvezeték és esatornázás építésénél történt — most is a mérnöki hivatal irányítsa.

Vásáry István dr. tanácsnok éles kritikát gyakorol a vizvezeték felett. Van vizvezetékünk — ugymond — de még sincs. A vizvezeték olyan mint

a Danaidák hordaja.

folyton szivattyúzzák bele a vizet, még sincs benne víz. A milliókat is folyton hordjuk bele, de az is kifolyik belőle nyomtalanul. Ideje volna már egyszer ezt a hordót megfenékeltetni, hogy a víz ne folyjon ki belőle. Szeretne a szükséges javításokról műszaki leírást kapni hogy tulajdonképpen milyen bővítéseket kell végezni. Kérdezi, hogy az új kutak bekapcsolásával mennyi víz áll majd rendelkezésre, lesz-e amyi víz, hogy a lakosság és az egyetem szükségletét

biztosítani tudja. Javasolja, hogy a bizottságha a tisztifőorvost is vegyék be.

Tudós Kálmán dr. tisztifőorvos élesen tiltakozik a beválasztása ellen mert most már csak műszaki kérdésekről van szó. Akkor lett volna beleszólása egészségügyi szempontból, amikor a terveket elkészítették. Ha az ő szakvéleményére lesz szükség, mindig rendelkezésre áll.

Aczél Géza műszaki főtanácsos dr. Vásáry Istvánnak reflektálva kijelenti, hogy ő már sok műszaki leírást adott be, amelyek mind a levéltárban vannak. A hibákat nem lehet addig reparálni míg a tervezett új berendezéseket be nem állítják. Be fogják állítani

a központi vízmérő-órát

is és akkor tudni fogják, hogy mennyi vizet termelnek, rendezhető a hálózat apróbb hibáit, a vízmérő-órákat, de rendezhető a vízművek környékét is amely most nagyon gyanus, továbbá a vízjelző készülékeket. Mevesínlának mindent, ami a vizvezeték ellenőrzéséhez szükséges. Természetesen megfelelő ember kell az új berendezések kezelésére. Elegendő vizet tudnak szolgáltatni az egyetem részére is. Olyan ember kell a vízmű kezelésére, aki tudja, hogy mit kell csinálni. Ez esetben még az utcákat is lehetne locsolni természetesen nem sugárossal, hanem kocsikkal. Ha ezeket a munkálatokat végrehajtjuk, itt szó sem lehet többé vízhiányról. Pazarolni azért nem szabad és azért csináltatták a vízmérő-órákat, hogy a közönség takarékoskodjon a vízzel.

Zarka Elemér vezeti a munkálatokat

Fejér Ferenc dr. és Juhász Ignác élesen tiltakoznak az idegen szakértő alkalmazása ellen és azt javasolják, hogy a javítási munkálatokat Aczél Géza műszaki főtanácsos irányítsa. Aczél Géza azonban kijelenti, hogy a munkálatok irányítását nem vállalhatja el, mert ahhoz speciális vízműszakiértő kell és azért ajánlotta a város érdekében Zarka Elemér.

A bizottság végül hozzájárul az újabb 130 millió koronás kölcsön felvételéhez, valamint az önálló bizottság kiküldéséhez, míg a szakértő kérdése szavazás alá kerül. Dr. Fejér Ferenc szavazatával szemben a bizottság Zarka Elemér műszaki tanácsost hívja meg a munkálatok irányítására.

MEGBIZHATÓ MINŐSÉGŰ GYAPJUSZÖVETET FELCHEIN DEZSO-tól vásároljon. Piac-utca 67. TELEFON SZAM 1105.

Debreczeni ujságírók

VIII. Sipos Bálint

Tessék elképzelni Debreczent 40-45.000 lakossal kevesebbel, mint ez idő szerint van, ebben az immáron egyetemi városban. És épen a lakosság ama, csak az utóbbi évtizedekben megerősödött rétegének erős hiányosságával, amelyet értelmiségnek szoktak nevezni s mely az itélő királyi tábla, üzletvezetés, postai igazgatóság és egyéb magasbrangu hivatalok, az egymástól alakult pénzügyintézetek és különböző főiskolák létesítésével izmosodott meg évről-évre, egész az egyetem felállításáig.

Hét „napilapja“ van ezidőtájt Debreczennek, ezek is ötször megjelenő hetilapok igazában és a sajtótörvények értelmében. A pénteken és vasárnap meg nem jelenő lapoknak ugyanis csak 10.000 korona kauciót kellett biztosítani, míg a hatszor megjelenő, valóban napilapok biztosítékául ez összeg kétszeresét követelte a kincstár. Ez elég volt ahhoz, hogy pénteken ne szerkesszenek lapot. E mellett a hirdetések után is jutalékot, minden hirdetés révén, eltekintve azok nagyságától, 60 fillért kellett az állampénztárba utólagosan beszoolgáltatni. Persze hogy a lapok fentartásával nehezen küzködő lapkiadók hátralekös bélyegdíját nem egy esetben peres uton hajtották be.

Nem szólva a rendszeres kudarccal végződő heti és havi lapvállalkozásokról, a 3-4 számg terjedő, vele-

született anyagi gyöngeségben kimúlt szépirodalmi közlönyök kiadásától, egyetlen hetilapja volt még Debreczennek, a hatvanadik évfolyamában több mint 2 évtizeddel ezelőtt megszünt „Debreczen — Nagyvárad Értésítő“ és egy szép kort megért élelap: a „Villám“.

Ennek a 4 lapnak volt pedig összesen 2000, kétfézer elő- és inkább utóírója.

Ilyen körülmények között elképzelhető, hogy milyen fizetésben részesültek a lapok munkatársai, eltekintve természetesen a meglehetősen dotált szerkesztőtől és a díjazás nélküli dolgozó u. n. „disz-szerkesztők“től.

Ez a kis kép mutatja a múlt század hetvenes évtized utolsó éveinek és a nyolcvanas évtized sajtóviszonyait kellő világításban.

Természetes, hogy a lapok vasuti-, színházi-, bál-szabadjegyekkel s más természetbeni ellenszolgáltatásokkal toborozták munkatársakat, különösen ambiciózus fiatal tanárokat s különösen tanítókat, akadémiai, főiskolai hallgatókat stb.

Sipos Bálint, aki nem tévesztendő a később Debreczenben ujságíróskodó Sipos Bélával, mint debreczeni születésű ifju, főiskolai tanuló korában jegyezte el magát az ujságírás kacér Muzsáival, hogy azután végre abbahagyja tanulmányait. E sorok írója már csak akkor ismerte, mikor családjával és önmagával meg hasonloltan, nagyon elhanyagolt toalettkében az „öreg Értésítő“ ösdi íróasztala mellett húzódott meg. Nem volt kristályos tollu művész

a hírlapírásnak, de azért az átlagoson felül emelkedett, bár egyoldalúan képzett, de éles iudiciumu publicista volt, aki az Értésítőnél természetesen nem írhatott más „politikumot“, ami nagyon is fájta nagyon megsebzett lelkeknek.

Aki vélellenül nem ismerte a hejvi viszonyokat, ugyan sak meg volt leve, ha a „Hermányos bácsi“ (így nevezték a boh nyilág nyelvén a lap öreg kiadóját: Zichermann Hermant) „aranytollu“ Sipos Bálintjával szembe találkozott a lap redakciójában a dr. Benedek Jánosok, Szabolcska Miskák, Gáspár Imrék stb. mellett.

Mert ennek az öreg lapnak minden debreczeni ujságíró igyekezett tolni, gyakran anyagi kátyuba jutott szekerét. Öregek, ifjak, egyforma jóakarattal.

Sipos Bálint gondozatlan öltözéke, nyakkendő nélkül viselt, nem is mindig kellő tisztaságu lehaltott inggaléria (Petőfit utánozta), ritkán borított, ritka szakállu, pattanásos álla, alkohol-bíricsós orra bizony nem igen keltettek rá nézve kedvező benyomást.

E mellett csak bizalmas társaságban volt beszédes, egyébként szótalan, önmagába mélyedő, elmélázó. De minden ízében kész ujságíró, aki mint a „Debreczen“ című lap egykori segédszerkesztője, kitanulta a zsurnaliszta mesterskedésnek minden csinált-bíniát s ha utasítást kapott valamely cikkírásra a lapkiadótól, vagy valamelyik „lapunk barátjától“, mohó gyorsasággal tudta megírni okos cikkeit. Eltekintve az abban

az időben még csak divatosabb latin kifejezésektől, gyönyörű magyarsággal írt s emlékszem, hogy I. Ferenc József utolsó debreczeni látogatása alkalmával, általában feltűnt S. B.-vel jegyzett újmepi cikke az Értésítőben. Ez volt szép, elhanyagolt, de rékbarótt tehetségének utolsó megnyilatkozása, bár névtelenül még dolgozott egy ideig, 1903 őszén bekövetkezett haláláig.

Édes anyjának volt egy kis háza s földcsékie, ott húzódott meg, egyre ritkábban jelene meg az Értésítő redakciójában is, de azért holmi kéziratokat beküldvén, néhány „hasost“ (így hívták az ezüst huszuskat is) még ezután is minden héten „kivasalt“ az öreg Zichermanntól.

Abban az időben ugyanis az ezüst 20 krajcárosok idejében a 40-60 krajcáros tiszteletdíjak jártak. Hermányos bácsitól egyszerre egy ezüst forintnál ritka egyén és még ritkább esetekben, kapott többet.

Ellenben minden cikkért, meg egy két újdonságért is, kiárt a kispörköt és nagyspricer. Csak a „boztróccs“ volt ugyanis nagy, minden egyéb, a tiszteletdíjjal egyetemben, kicsi. A „Kis pipá“-ban, a bohémek kedvence-tanyáin, a „Két galambok“-ban, — ahol Zilahy Gyula tanulta el a „Csöppség“ mulató-jelenetében azután nagy sikerrel alkalmazott kszólásait és az igazi csárdás-táncot, a „Törő“-nél, a „Bárány“-ban mindennap megjelent a vén, kopasz bohém-kiadó, a kinek holmi hirdetésű ügyletekkel kapcsolatban, csodálatos elszámolásai estek meg. És rendelte nagy url

0,07 alapon kapják a tisztviselők július 1-től fizetésüket

Budapest, jul. 25. Egyik kormánypárti estilap közli: A tisztviselők fizetésének kérdését már a pénteki minisztertanács letárgyalta s a minisztertanács határozata értelmében rendeltet fogják szabályozni azokat az illetményeket, amelyeket a köztisztviselők július 1-ig visszamenőleg kapnak.

Mint értesülünk, ez a rendelet elkészült és *vasárnap megjelenik*. Az új rendelet szerint általában az állami rendszerű létesítések maradnak érvényben, kivéve a bírói és az ügyészi státust. A bírók és ügyészek ugyanis az 1920. évi törvény rendelkezése szerint kapják fizetésüket. Azok a tisztviselők, postások, magyar állam vasúti alkalmazottak, akik eddig a MÁV-hoz tartoztak, pótlékot kapnak.

Mint értesülünk, a minisztertanács rendelete olyképen szabályozza a fizetéseket, hogy a 0,07 koronát véve alapul, teljesen biztosítja az alsóbb fizetési osztályok számára azt a létminimumot, melyet a tisztviselők maguk a KANSz előterjesztése alapján az aranyparitás megállapításánál kértek.

A *első kategóriákban* bizonyos eltérés mutatkozik a tisztviselők kívánsága és a kormány intézkedése között, azonban ezek nem olyan nagymértékűek, hogy elégedetlenségre okot adhatnának.

A *hadviseltek* ügyében a kormány arra az álláspontra helyezkedett, hogy ez csak jelképes kifejezője akar lenni a háborús szolgálatnak.

A rendelet szerint megszűnik a drágasági segély, rendkívüli segély, a háborús segély és *egységes fizetés lesz*, külön pótlékként megmarad azonban a lakáspénz és a családi pótlék.

Ami a korona elértéktelenedése következtében beállott drágaság leküzdését illeti, erre is gondja volt a kormánynak a rendelet kiadásánál és a valóságos helyzetnek megfelelően olyképen szabályozta a rendeletben a tisztviselők fizetését, hogy azok *automatikusán emelkednek* mindannyiszor, amikor a korona értékeltolódása bekövetkezik.

Megszűnt a kőműves-sztrájk

Amint tegnap előre jeleztük, az építőmunkások és a munkaadók között ma délelőtt lefolyt békéltető-tárgyaláson egyezség jött létre. A munkások hosszú tárgyalás után elfogadták a munkaadók 710-760 koronás órabérajánlatát. Ezt az órabért hetenként a 12 főbb elemiszer áremelkedéséhez képest emelik s így határozzák meg a következő heti bért. A munkát a megegyezés folytán holnap már felveszik.

A *szabóiparban* a mai békéltető-tárgyalás semmit sem változtatott a helyzeten. A munkások mereven ragaszkodtak követeléseikhez és a munkaadók sem engedtek merev álláspontjukból. A sztrájk ügyével ma este foglalkozik a szabómesterek szakosztályi értekezlete s határoz a holnapi békéltető-tárgyalásra vonatkozólag.

Az *asztalosmunkások* bérmozgalmá ügyében holnap lesz békéltető-tárgyalás, de ennek sikeréhez nem fűznek sok reményt.

LENGYEL kőműves, szobrász, építész, 26. és 28. utca.

A ceglédi terror és a titkos szervezetek

Peyer kritikája a politikai helyzetről

Budapest, július 25. A nemzetgyűlés mai ülésén folytatták az indemmitás tárgyalását.

Farkas Tibor tiltakozik az ellen, hogy az indemmitásba olyan szakaszokat csempészenek be, melyek a jóvedelem- és javagyonadó felemelését célozzák. A javaslatot általánosságban elfogadják.

Peyer Károly: Figyelmezteti a kormányt, hogy komolyan foglalkozzék a drágaság kérdésével.

A kormány terjeszsen elő olyan programot, mely a jóvedelem-össztás aránytalanságát csökkenti, a munkabéret rendezi, törvényes létminimumot állapít meg hónapról hónapra és paritásos bizottságokat létesít. Ma, amikor rendkívül jó gabonatermésünk van, a külföldi buza Hamburgban olcsóbb, mint a magyar buza Bécsben, Ostorozza a malomkoncentráció intézkedéseit és a gabonátörsdén történt visszaéléseket. A kormány intézkedéseit folytán a bór belöldi ára a világarparitáson felül emelkedett. A textiliparban új gyárak alakultak, de ez nem hozott ár-ereszt, mert a belöldi posztó ára a külföldi árakhoz igazodik. Ha a kormány a korona stabilizálására fordított összeget produktív célokra használta volna fel, ez a pénz ma arany lenne. Utal Ausztria céltudatos pénzügyi politikájára. A németek nem törődtek a márká zuhanásával, annyi háját építettek, hogy most ismét versenyeznek Angliával és Amerikával. Hibáztatja a jegyintézet működését: határozati javaslatot nyújt be annak elrendeléséről, hogy a jegyintézet az ezután kibocsátandó kölesönöknél valorizációt kössön ki.

Szűnet után Peyer Károly folytatja beszédét. A gazdasági bajok orvoslását csak akkor tudja elképzelni

ha az egész magyar politikai életben rendszerváltozás történik

Sem a választójog, sem a többség összetétele, sem a magyar politikai élet nem alkalmas arra, hogy kivesszen a mai bajokból. A kormány nem nézheti tétlenül, hogy a főváros törvényhatóságának csonka része tovább vezesse az ügyeket. Ha összeadjuk a szociáldemokrata és a liberális szavazatokat kitűnik, hogy az ugynevezett keresztény pártok a fővárosban az összes szavazatoknak csupán egyharmad részét kapták, de kétséges, hogy ha ma történe a szavazás, megkapnák-e ezt az egyharmadot is.

Propper Sándor: Tudják ők ezt, azért hamisítottak!

Peyer Károly: El is szögyelhetik magukat ezért a szemérmelen hamisításért. Ha általában titkos választás után választottak volna akkor más színe lett volna a nemzetgyűlésnek.

Cegléden még eddig nem tapasztalt terror folyik

Történik pedig mindez azért, mert ott nyílt a választás. Míg csak ellenzéki népgyűléseket zavartak meg, azt a kormány elűrtte, most aztán, amikor a miniszterek beszédét zavariák meg, akkor ők is felháborodnak.

Horváth Zoltán: Most már kormánybiztos is meg Cegléden!

Peyer Károly: Cegléden a kormány jelöltje került szembe az ébredők jelöltjével. Nem helyesli, hogy az ébredők gyűlését betiltották, mert seim

miéle gyűlés betiltását nem helyesli, de ha betiltotta a hatóság, akkor szérezzen érvényt akarának.

Rassay Károly: Ha én tettem volna, hatóság elleni erőszak lett volna. (Nagy zaj.)

Horváth Zoltán: Amikor mi panaszkodtunk, akkor süketek voltak a miniszterek!

Peyer Károly: Ha igaz, hogy nem lehet a választás előtti nyolc napban gyűlést tartani, akkor nem lehet gyűlést tartani még az egységes pártnak sem.

Rakovszky Iván belügyminiszter: Nem volt ilyen rendelet.

Peyer Károly: A ceglédi választás bizonyítja, hogy nyílt szavazás mellett mennyire korrumpálni lehet a választást.

Horváth Zoltán: Itt a jobboldali kilengés, belügyminiszter ur!

Peyer Károly: Amíg nyílt szavazás lesz, nem elvekkkel döntik el a harcot, hanem ököllet és terrortal. Ha titkos a választás, akkor mindenki meggyőződése szerint szavazhat.

Köszö István: Szegeden is megmutatták!

Biró Pál valamit közbeszó!

Peyer Károly: Nagyon esodáikozom, hogy Biró képviselő ur nem osztja ezt a nézetet. Az ózdi körületben több munkást elbocsátottak, mert nem akarták Biró vezérigazgató urra szavazni.

Biró Pál: Ez nem igaz!

Pakots József: Ez az orzdi mandátum és nem az ózdi!

Peyer Károly: Ez az irányzat teszi lehetővé, hogy az országban

titkos szervezetek

is lehetnek.

Esztergyólyos János: Biró ur! Ismeri-e Vlasz Mihályt?

Peyer Károly: A titkos szervezeteket két részre lehet osztani: jobboldalakra és baloldaliakra. A jobboldalakat ismét két részre lehet osztani, mert vannak legális és illegális szervezetek. Megmondom a véleményem a baloldali szervezetekről is, ezek az ugynevezett kommunista szervezetek. Nekünk chez nincs semmi közünk. Ezeket azért pántázták ide az országba, hogy nekünk ártanak.

Friedrich István: Ez nagyon fontos nyilatkozat!

Peyer Károly: A kommunista szervezeteket a bécsi emigránsok plántálták át az országba és ezek a kommunista emigránsok érdekében agítálnak. A másik rész, amelynek érdeke a kommunista szervezkedés, az a rendőrség, amely ezeket a kommunista szervezeteket melegágyi virágként kezeli, hogy ez a fajta ki ne haljon. Legutóbb letartóztattak kommunista összeesküvés miatt embereket, ezt közzölték velem, még pedig azért, hogy a kommunistáknak milyen utasításuk volt ellenem. Ezt az esetet azonban nem hozták nyilvánosságra, megvárta a rendőrség, míg egy jobboldali esetet is felfedeznek és annak ellensúlyozására — mert a kormány arany középuton áll — prezentálták a kommunista összeesküvést. Azonban nem fognak el minden kommunistát az országban, mert ha akad olyan, aki vállalkozik arra, hogy a szociáldemokraták ellen csináljon propagandát és a szakszervezetek ellen izgasson, akkor az ön főspánja, belügyminiszter ur, védi meg a kommunistákat. Annak kutyája baja sem tör-

ténik, ha több sztrájkot is rendez. Rakovszky Iván belügyminiszter: Hol történt ez?

Peyer Károly: Hajlandó vagyok a legnagyobb készséggel adatokat szolgáltatni. A kommunista szervezkedésnek nincsen semmi létalapja, legfeljebb egy-két nyomorgó munkást tudnak meggyerni. A rendőrség ezt felhasználja arra, hogy megindítsa az internálási eljárást, hogy fenttarthassák ezeket az intézményeket és a kivételes intézkedéseket.

A *jobboldali szervezetek* között ott látom a *legálisan működő szervezeteket*, amelyek minesegek ugyan nyilvánosan elismerve, de minden hatóság háptákba vágia magát előltük. Bemutat egy blankettát, amelyet egy ilyen titkos szervezet adott ki. Ez a blanketta a nyomda megnevezése nélkül készült.

Friedrich István: Hát nem helyes? Legyünk büszkek ezekre!

Peyer Károly: Nem tudom osztani ezt a nézetet, hogy akadianak képviselők, akik helyeslik ezeket a szervezeteket és helyeslik azokat a kérdéseket, amelyek fel vannak sorolva. (Nagy zaj minden oldalon.)

Propper Sándor: Állam az államban!

Szabóky Jenő: Micsoda szervezet az?

Peyer Károly: Ez a szervezet az **állambiztonsági megbízottak szervezete**

Beeme foglalatik a szakaszokban az illető körzet nemzervédő szempontból való felosztása. Adatokat kell szolgáltatni arra, hogy a házakok névjegyzéke elkészült-e, az internálásból elbocsátottak mit csinálnak, az illető körzetben található-e kommunista röpiratok. Pénzügyi kérdésekkel is foglalkozik a blanketta. A másik oldalon az iránt érdeklődik, hogy hány tag van kiképezve lövészileg, hány Mannlichert és pisztolyt igényelnek, van-e töltés elegendő, ki vannak-e képezve a segélynyújtásban. A kérdést nem lehet zaijal elintézni. *Az országban csak egy hatalom lehet és ez a kormány kezében kell, hogy legyen*. Mindezeknek a kiépítése okozta a ceglédi eseményeket.

Szomjas Gusztáv: Ott nem láttunk egy embert sem, aki puskával ment ki az utcára!

Vanczák János: Gyakorlatokat tartanak a város határában!

Peyer Károly: Két szempontból tartom hibásnak e szervezetek kiépítését. Az egyik az, hogy ezek a lakosság egy részében állandóan pánikot és félelmet idéznek elő.

Felkialltások a jobboldalon: Mi nem félünk!

Peyer Károly: Sokkal nagyobb baj ez *külpolitikai szempontból!*

Szomjas Gusztáv: Ez a beszéd is a külföldnek szól!

Peyer Károly: Feltételezem ugyanis hogy ilyen blankettát egyes külföldi államok is tudnak szerezni és azt felhasználhatják, amikor Magyarország valamit kér a külföldön. Akárhányszor a kezébe kerül ilyen blanketta, ide fogja hozni a nemzetgyűlés elé.

Szomjas Gusztáv: De az hiteles legyen!

Peyer Károly: Ezt az ország érdekében tettem, mert kényszeríteni akarom a kormányt ezeknek a titkos szervezeteknek a megszüntetésére.

Nagyon sok kém van az országban, mert akadnak gazemberek, akik pénzért még arra is vállalkoznak, hogy a saját hazájuk ellen adatokat szolgáltatassanak ki. Észközt azonban nem szabad ezeknek a gazembereknek a kezébe adni.

A miniszterelnök és a belügyminiszter nyiregyházi beszédét boncol-

A legfinomabb férfi- és női ANGOL GYAPJUSZÖVETEK,
grenadinok, női- és gyermek kötött ruhák, harisnyák állandó és olcsó beszerzést forrása a
MAYER DIVATÁRUHÁZ Piac-u. 18. (Fisza-palota)
Tulajdonos: Mayer A. János.

UJ GÉPJAVÍTÓ MŰHELYI
Van szerencsém értesíteni, hogy a volt Vértesy Testvérek cégtől megváltam és
MIKLÓS-UTCA 53. SZÁM ALATT
újjonnan berendezett **gépjavító műhelyt** nyitottam, ahol mindenféle gépjavitást, vasasztéria munkát és autogén hegesztést vállalom. — Szíves partfogást továbbra **Vértesy János,** a volt Vértesy Testvérek cég belfagja. — — —

Kalapok
uri fehérműek
és vasasztéria
Frank Imréné, Piac-utca 43.

Uri fehérmű készítő vállalat
DEBRECZENI MECHANIKAI FEHÉRMŰ VÁLLALAT
SZÉCHENYI-UTCA 50.
Vilányórére berendezett üzem.

gatja. A szociáldemokratáknak nem az fáj, hogy Rakovszky ill a belügyminiszteri székben, hanem az, hogy olyan belügyminiszter van, aki olyan fellegást képvisel, mint ő. Volt idő, amikor a belügyminiszter más fellegást vallott. A volt belügyminiszter nem volt hajlandó eltérni, hogy főfőtisztviselők az ő megkerülésével magasabb helyen referáltak. Ezért kellett felesérlnie a belügyi tisztelet a kultuszterületre.

(Bethlen és Rakovszky jóízűen nevetnek.)

Peyer Károly: Az fáj, hogy büncselekmények felderítetlenül maradnak s a közvéleményben az a fellegás alakul ki, hogy ezek a büncselekmények védelemben részesülnek. A választási rendelet a kirakat számára készült, de a végrehajtás során mégis az történik, amit a reakció akar. Amíg pedig meg nem szűnik a reakciós irányzat, addig nem számíthatunk a külföld jóindulatára. Csak az igazi demokrácia segíthet az országon. Az indemnitást nem fogadják el.

Elnök ezután az ülést 4 óráig felüggeszti.

A délutáni ülésen

Reischl Richárd tiltakozik az adóvalorizálás és a forgalmi adó fellemelésének terve ellen. Intézkedéseket sürget a drágaság letörésére. A javaslatot megsavazza.

A Habsburg-propaganda ellen

Rákóczy Ferenc: A kormány hiába, hogy a korona Zürichben leromlott. Tiltakozik az ellen, hogy Magyarországon bárki is Habsburg propagandát folytathasson. Tiltsa meg a kormány a pártoknak, hogy Otto érdekében propagandát csináljanak. A valuta romlásnak is az oka, hogy a külföld mindaddig nem értékelti kellőképpen koronánkat, amíg Habsburg-propaganda folyik. Ha egy Habsburg még vissza tudná szerezni elszakított területeinket, belenyugodna a Habsburg-propagandába, de akkor magyar politikát kell csinálnia. A Habsburg-propaganda helyett fűszta magyar politikát kell folytatni, mert ezzel hamarabb szerezhetjük vissza elszakított területeinket.

Határozati javaslatot nyújt be, amely szerint a bírák előlépése ne három, hanem két évenként történjen meg. A büntetőtörvénykönyvet hibásnak tartja: vagy céltudatosan vagy hanyagságból így alkották meg, hogy megengedjék a csalást.

Nagy Ernő: El kell égetni minden törvényt.

Gaál Gaszton: A fűskálásokat kell elégetni. (Derűltség.)

Rákóczy: Az általános jövedelmi adózás behozatalát kívánja. Az indemnitást nem szavazza meg.

Elnök jelenti, hogy Ulain Ferenc-

nek a parlamenti bizottság kiküldésére irányuló indítványáról és Ruppert Rezsőnek az általános választójog törvénybeiktatásáról szóló indítványáról később fog javaslatot tenni

a napirendre tűzés tárgyában. Elnök jelenti, hogy holnap Kossuth Lajos Tivadar temetésére való tekintettel a nemzetgyűlés ülése déli 12-3-ig és délután 5-9-ig tart.

A 160 millió vizvezetési költségen Zarka Elemér műszaki tanácsos vezeti a kibővítési munkálatokat

A város pénteki közgyűlésének egyik legfontosabb tárgya a vizvezeték rendbehozatalára és kibővítésére szükséges 160 millió koronás költségen engedélyezése lesz. Ezzel a kérdéssel a jog- és pénzügyi bizottság ma délután dr. Vargha Elemér th. főjegyző elnökelete alatt tartott külön ülésen foglalkozott. Dr. Tóth Emil tanácsnok tisztelesen ismertette a költségen ügyet és annak előzményeit. A tanács bizottságot küldött ki, hogy az elvégzendő javítási munkálatokat írja össze és azok sorrendbeli elvégzésére tegyen javaslatot. Ezt követte egy értekezlet a népjóléti minisztérium műszaki osztályában, amelyen kiderült, hogy a munkálatok elvégzésére előirányzott 30 millió korona nem elég, hanem legalább 160 millió koronára van szükség, mert a vízműveknek kell szolgálatni az egyetemi klinikák részére szükséges vízmennyiséget is. A minisztérium, valamint a város megbízottai között a következő megállapodás jött létre:

A megállapodás

A minisztérium a 30 millió koronán felül a vizvezeték hiányainak rendbehozatalára újabb 130 millió korona hosszabb lejáratú költségen engedélyez. Egyben engedélyezi hogy a felsorolt javításokon felül egy tisztító berendezés is létesíthessék, a javítási költségek egy részét pedig az egyetemi alap terhére elvállalja. Ezzel szemben a kultuszminisztérium a költségen felhasználását és a munkálatok végrehajtását ellenőrizheti, a kiküldött bizottságban pedig a kultuszminisztérium és a népjóléti minisztérium egy-egy taggal képviseltetik magukat. A vízmű kötelese eladni az egyetem víz-szükségletét a mindenkori vízdíjak alapján. Miután pedig Debreczen városának speciális vízszakértője nincs, a javítási munkálatokhoz Zarka Elemér műszaki tanácsost alkalmazták, aki a bővítési terveket is készítette. Ez a megállapodás a kultuszminisztériummal írásba foglalandó, amikor a kultuszminiszter által adandó hozzájárulás is megállapítandó lesz.

Kérte az előadó tanácsnok hogy a bizottság a költségen ügyet azzal vigye a közgyűlés elé, hogy a közgyűlés a költségen megszerzésével a ta-

nácsot bizza meg. Nagy József, Schwartz Vilmos és Tóth István bizottsági tagokból álló bizottságba pedig Zarka Elemért kérték fel műszaki szakértőként és hatalmazza fel továbbá a közgyűlés a tanácsot, hogy a bizottságot a szükséghez képest kiegészíthesse. Ugyancsak a kiküldött bizottságot bizza meg a tanács hogy a költségeket a 160 millió korona keretén belül utalványozhassa.

A javaslatához elősnek dr. Fejér Ferenc szólt hozzá. Kifogásolta Zarka Elemér alkalmazását, mert az több millióba kerül a városnak. Az egyetem vízellátását sem tartja fontosnak, sokkal fontosabb, hogy elsősorban a város közönségét lássák el elegendő mennyiségű egészséges vízzel.

Acél Géza műszaki főtanácsos kijelenti, hogy az egyetemnek megvan a kész vizvezetése a város csak a vizet szolgáltatja. Zarka bevonását fontosnak tartja, mert a városnak megfelelő vízmű-szakértője nincs.

Jóna István azt kifogásolja, hogy egy ilyen fontos ügy tárgyalásánál a város polgármesterhelyettese nem jelenik meg. Sajnálatos egyébként, hogy a polgármesterhelyettes nem vesz részt a jog- és pénzügyi bizottság tárgyalásain.

Juhász Ignác a javításokkal kapcsolatban javasolja, hogy a vízmérő-órákat is hozzuk rendbe. Javasolja továbbá hogy a munkálatokat — miként az a vizvezeték és csatornázás építésénél történt — most is a mérnöki hivatal irányítsa.

Vásáry István dr. tanácsnok éles kritikát gyakorol a vizvezeték felett. Van vizvezetékünk — nyomd — de még sincs. A vizvezeték olyan, mint

a Danaidák hordaja.

folton szivattvazzák bele a vizet, még sincs benne víz. A milliókat is folton hordjuk bele, de az is kifolyik belőle nyomatlanul. Ideje volna már egyszer ezt a hordót megfenekeltetni, hogy a víz ne folyjon ki belőle. Szerem a szükséges javításokról műszaki leírást kapni hogy tulajdonképpen milyen bővítéseket kell végezni. Kérdezi, hogy az új kutak bekapcsolásával mennyi víz áll majd rendelkezésre, lesz-e amny viz, hogy a lakosság és az egyetem szükségletét

biztosítani tudja. Javasolja, hogy a bizottságba a tisztifőorvost is vegyék be.

Tüdös Kálmán dr. tisztifőorvos élesen tiltakozik a beválasztása ellen mert most már csak műszaki kérdésekről van szó. Akkor lett volna beleszólása egészségügyi szempontból, amikor a terveket elkészítették. Ha az ő szakvéleményére lesz szükség, mindig rendelkezésre áll.

Acél Géza műszaki főtanácsos dr. Vásáry Istvának reflektálva kijelenti, hogy ő már sok műszaki leírást adott be, amelyek mind a levéltárban vannak. A hibákat nem lehet addig reparálni míg a tervezett új berendezéseket be nem állítják. Be fogják állítani

a központi vízmérő-órát

is és akkor tudni fogják, hogy mennyi vizet termelnek, rendbehozzák a hálózat apróbb hibáit, a vízmérő-órákat, de rendbehozzák a vízművek környékét is amely most nagyon gyanus, továbbá a vízellelő készülékeket. Mevesínálnak mindent, ami a vizvezeték ellenőrzéséhez szükséges. Természetesen megfelelő ember kell az új berendezések kezelésére. Elegendő vizet tudnak szolgáltatni az egyetem részére is. Olyan ember kell a vízmű kezelésére aki tudja, hogy mit kell csinálni. Ez esetben még az utcákat is lehetne locsolni természetesen nem sugárossal, hanem kocsikkal. Hazéket a munkálatokat végrehajtjuk, itt szó sem lehet többé vízhányról. Pazarolni azért nem szabad és azért eszmáltatták a vízmérő-órákat, hogy a közönség takarékoskodjon a vízzel.

Zarka Elemér vezeti a munkálatokat

Fejér Ferenc dr. C. Juhász Ignác élesen tiltakozik az idegen szakértő alkalmazása ellen és azt javasolja, hogy a javítási munkálatokat Acél Géza műszaki főtanácsos irányítsa. Acél Géza azonban kijelenti hogy a munkálatok irányítását nem vállalhatja el, mert ahog speciális vízmű-szakértő kell és azért ajánlotta a város érdekében Zarka Elemért.

A bizottság végül hozzájárul az újabb 130 millió koronás költségen felvételéhez, valamint az önálló bizottság kiküldéséhez, míg a szakértő kérdése szavazás alá kerül. Dr. Fejér Ferenc szavazatával szemben a bizottság Zarka Elemér műszaki tanácsost hívja meg a munkálatok irányítására.

MEGBIZHATÓ MINŐSÉGŰ GYAPJUSZÖVETET FELCHEIN DEZSO-nál vásároljon. Piac-utca 67. TELEFON SZAM 1105.

Debreczeni ujságírók

VIII. Sipos Bálint

Tessék elképzelni Debreczent 40-45.000 lakossal kevesebbel, mint ez idő szerint van, ebben az immáron egyetemi városban. És épen a lakosság ama, csak az utóbbi évtizedekben megerősödött rétegének erős hiányosságával, amelyet értelmiségnek szoktak nevezni s mely az itélő királyi tábla, üzletvezetőség, postai igazgatóság és egyéb magasbrangú hivatalok, az egymásután alakult pénzügyintézetek és különböző főiskolák létesítésével izmosodott meg évről-évre, egész az egyetem felállításáig.

Hét „napilapja“ van ezidőtájt Debreczennek, ezek is ötször megjelenő hetilapok igazában és a sajtótörvények értelmében. A pénteken és vasárnap meg nem jelenő lapoknak ugyanis csak 10.000 koronát kellett biztosítani, míg a hatszor megjelenő, valóban napilapok biztosítékánál ez összeg kétszeresét követelte a kincstár. Ez elég volt ahhoz, hogy pénteken ne szerkesszenek lapot, E mellett a hirdetések után is utalékokat, minden hirdetés révén, eltekintve azok nagyságától, 60 fillért kellett az állampénztárba utólagosan beszolgáltatni. Persze hogy a lapok fentartásával nehezen küzködő lapkiadók hátralekötös bélyegdíját nem egy esetben peres uton hajtották be.

Nem szólva a rendszeres kudarcral végződő heti és havi lapvállalkozásokról, a 3-4 számgig terjedő, ve-

született anyagi gyöngöseségben kiműlt szépirodalmi közlönyök kiadásától, egyetlen hetilapja volt még Debreczennek, a hatvanadik évfolyamában több mint 2 évtizeddel ezelőtt megszünt „Debreczen — Nagyvárad Értesítő“ és egy szép kort megért élelap: a „Villám“.

Ennek a 4 lappak volt pedig összesen 2000, kétfézer elő- és inkább utóízetője.

Ilyen körülmények között elképzelhető, hogy milyen fizetésben részesültek a lapok munkatársai, eltekintve természetesen a meglehetősen dotált szerkesztőtől és a díjazás nélkül dolgozó u. n. „dis-z-s-z-e-r-k-e-s-t-ő-k-t-ő-l“.

Ez a kis kép mutatja a múlt század hetvenes évtized utolsó éveinek és a nyolcvanas évtized sajtóviszonyait kellő világításban.

Természetes, hogy a lapok vasúti-, színházi-, báliszabadjegyekkel s más természetbeni ellenszolgáltatásokkal toboroztak munkatársakat, különösen ambiciózus fiatal tanárokat s különösen tanítókat, akadémiai, főiskolai hallgatókat stb.

Sipos Bálint, aki nem tévesztendő a később Debreczenben ujságíróskodó Sipos Bélával, mint debreczeni születésű ifju, főiskolai tanuló korában jegyezte el magát az ujságírás kacér Muzsájával, hogy azután végeleg abbahagyta tanulmányait. E sorok írója már csak akkor ismerte, mikor családláival és önmagával meghasonoltan, nagyon elhanyagolt toalettekben az „őreg Értesítő“ ősi íróasztala mellett húzódott meg. Nem volt kristályos tollu művésze

a hírlapírásnak, de azért az átlagoson felül emelkedett, bár egyoldaluan képzett, de éles iudiciumu publicista volt, aki az Értesítőnél természetesen nem írhatott más „politikumot“, ami nagyon is fájtt nagyon megbézzett lelkeknek.

Aki véletlenül nem ismerte a helyi viszonyokat, ugyancsak meg volt lepve, ha a „Hermányos bácsi“ (így nevezték a bohémvilág nyelvén a lap öreg kiadóit; Zichermann Hermant) „aranytollu“ Sipos Bálintjával szembe találkozt a lap redakciójában a dr. Benedek Jánosok, Szabolcska Miskák, Gáspár Imrék stb. mellett.

Mert ennek az öreg lapnak minden debreczeni ujságíró igyekezett tolni, gyakran anyagi kátyuba jutott székerét. Öregek, ifjak, egyforma jóakarattal.

Sipos Bálint gondozatlan öltözéke, nyakkendő nélkül viselt, nem is mindig kellett tiszaságu lehaitott inggal-léria (Petőfit utánozta), ritkán borotvál, ritka szakállu, pattanásos álla, alkohol-bibiresős orra bizony nem igen keltettek rá nézve kedvező benyomást.

E mellett csak bizalmas társaságban volt beszédes, egyébként szóatlan, önmagába mélyedő, elmélázó. De minden ízében kész ujságíró, aki mint a „Debreczen“ című lap egykori segédszerkesztője, kitanulta a zsurnaliszta mesterkedésnek minden eszméjét-bírást s ha utasított kapott valami cikkírásra a lapkiadótól, vagy valamelyik „lapunk barátjától“, mohó gyorsasággal tudta megírni okos cikkeit. Eltekintve az abban

az időben még csak divatosabb latin kifejezésektől, gyönyörű magyarsággal írt s emlékszem, hogy I. Ferenc József utolsó debreczeni látogatása alkalmával, általában feltűnt S. B. vel jegyzett ünnepi cikke az Értesítőben. Ez volt szép, elhanyagolt, de inkább fört tehetségének utolsó megnyilvánulása, bár névtelenül még dolgozott egy ideig, 1903 őszén bekövetkezett haláláig.

Édes anyjának volt egy kis háza s földesekéje, ott húzódott meg, egyre ritkábban jelene meg az Értesítő redakciójában is, de azért holmi kéziratokat beküldvén, néhány „hatást“ (így hívták az ezüst huszasokat is) még ezután is minden héten „kivasalt“ az öreg Zichermanntól.

Abban az időben ugyanis az ezüst 20 krajcárosok idejében a 40-60 krajcáros tiszteletdíjak jártak, Hermányos bácsitól egyszerre egy ezüst forintnál ritka egyén és még ritkább esetekben, kapott többet.

Ellenben minden cikkért, még egy-két újdonsáért is, kijárt a kispörköt és nagyspiceret. Csak a „horfőccs“ volt ugyanis nagy, minden egyéb, a tiszteletdíjjal egyetemben, kicsi. A „Kis pipá“-ban, a bohémek kedvence-tanyáin, a „Két galambok“-ban, — ahol Zilahy Gyula tanulta el a „Csöppség“ mulató-jelenetében azután nagy sikerrel alkalmazott kiszólását és az igazi esárdás-táncot, a „Törő“-nél, a „Bárány“-ban mindennap megjelent a vén, kompasz bohém-kiadó, a kinek holmi hirdetései ügyletekkel kapcsolatban, esodálatos elszámolásai estek meg. És rendelte nagy url

Horthy kormányzó üdvözlése Kemal pasához

Budapest, július 25. Horthy Miklós, Magyarország kormányzója, a lausannei béke aláírása alkalmából meleghangú táviratot küldött Mustafa Kemal pasához.

Konstantinápoly, július 25. A béke aláírását itt nagy lelkesedéssel ünnepelték meg. Az amerikai flotta elhagyta a kikötőt.

A komádi-! anvósgyilkos

A debreczeni törvényszék Ujjalussy-tanácsa ma délelőtti kezdte meg a komádi-! anvósgyilkos Nánási Gáborné hümpörének főtárgyalását.

A vádlott a kihallgatá során részletesen elbeszélte, hogy házuk kijavításán különbözött össze anvósával. Anvósa aki nála — sápadt és vézna 36 év körüli asszony a vádlott — sokkal erősebb volt, a vita hevében megütötte, ő erre felkapott egy fejszét s fehevágta anvósát, akit az ütés nyomán elborított a vér. Amikor ráébredt, hogy mit tett felakasztotta a holtteste a szövöszék szélére egy kötéllel és anvósa írását hamisítva végrejárt az írt. A gyilkosság felfedezésekor mindent bevallott. Tetőt megbánta, bűnösnek érzi magát.

A törvényszék több tanu kihallgatása után Aczél Jenő dr. védő indítványára elnapolta a tárgyalást a meggyilkolt anvós holttestéről felvet bonckönyv kiegészítése végett, mint hogy a bonckönyv nem mondja meg világosan a halál okát. Ennek tisztására dr. Haranghy László egyetemi tanársegéde és dr. Zondo László komádi községi orvost hallgatnia ki a törvényszék.

— **ÜZLETI KÖNYVEK** mindenféle nagyságban és kivitelben kaphatók a **HEGEDŰS ÉS SÁNDOR RT.** könyvkereskedésében.

— **A Hungária hengermalom r.-t.** debreczeni malma (Homokkert, Bánffy utca 2.) július hó 20-tól kezdődőleg kívánságra felőrli a behozott gabonát vagy kicserepli azonnal elsőrangú őrmalmenyekre. Költséget nem kímélve a malom újból szerelgetett és az igazgatóság a legkényesebb igények kielégítéséért szavatol.

gesztással, de gyakran üres zsebbel a kispörkölteket, nagyspicereket. Sipos Bálint különös kedvelte volt. Az ő számára egész üveggel került a bor az asztalra. Mint az akkori nóta mondja:

— Egy bor, egy víz:
Együtt 20 piz!

Boldog idők!

Sipos Bálintot, akit, mint a Carlyle által mesterileg jellemzett Maratot, különösen a kurtakorcsmákban tekintették a „nép barátjává”, akkori marólugos izű ellenzéki vezérekkel miatt természetesen mások is megvendégelték. De e tekintetben nagyon kényes volt.

Egyszer a Péterfia-utcai „Vadászkürt”-ben, ahol a „tívoli”-nak nevezett teke-hazardjátékon kívül a ferbli és a 21-es is járt, egy teifölösszájú joghallgató, aki holmi jól kihasználtságú tevékenységért a debreczeni lapokban jelentette meg lelkész irodalmi zsenyéit (rossz verseket s szomorú hatású humoros írásait), nagyon sok pénzt nyert, az akkori idők számításai szerint. A könnyen szerzett tízfiorintok nagyon égették a zsebt s boldogboldogtalannak vacsorát és bort fizetett a vendéglőben.

Íde tévedt Sipos Bálint is, akit egyébként személyesen is ismert. Sipos asztalához is odaküldetett egy liter bort s illendően megkérte, hogy kegyeskedjék jó szívvvel elfogyasztani.

Sipos meglitta a bort. Másnap azonban, mikor megtudta, hogy az illető

Lloyd George leckézteti Poincarét

London, július 25. Lloyd George ma a Bristol városában tiszteletére rendezett fogadtatáson megragadta az alkalmat arra, hogy Poincaré mult vasárnapi villiers-cotterets-i beszédére válaszoljon. Azt kell kívánja — mondta — hogy Poincaré ne mondjon beszédet vasárnapokon, mert alig illő dolog ezt a napot a kürtök kítakarítására és a gyűlölet, valamint a rosszakarat felszínrehozására felhasználni. Legutóbbi beszédében odáig ment, hogy elferdítette az alsóházban tett egyik kijelentésemet. Poincaré azt mondta, hogy én közönyösen viselkedtem azokkal az erőfeszítésekkel szemben, amelyeket Franciaország tett hogy helyrehozza a Németország által okozott pusztítást. Ez gonosz ferdités és én sajnlom, hogy olyan szokatlan rosszindulatú ferditések hangzanak el, amelyeknek hatása a nemzetek közötti szakadékok szélesítésére alkalmasak, ahelyett, hogy azokat behegesztetni igyekezzenek.

A francia válasz

Páris, július 25. A Times jelenti, a párisi belga követ ma közölte Poincaréval Belgium álláspontját az angol jegyzékkel szemben.

Páris, július 25. Az Echo de Paris jelentése szerint Millerand elnöklése alatt tegnap minisztertanács volt. Poincaré e hét végét birtokán fogja tölteni, ahol egy pár napig pihenni akar.

A Quai d'Orsay hivatalos közléseivel szemben a Petit Parisien fenntartja azt az állítást, hogy az angol válaszjegyzék-tervezete már el is készült a francia válasz és azt Brüsszelben már be is mutatták Yspernek.

A francia terror

Páris, július 25. A lapok mainzi jelentése szerint a franciák a birodalmi bank fiókjából 20 milliárd papírmárkát lefoglaltak, amely betonnal befalazott titkos pénztárban volt elrejtve.

Essen, július 26. A bochumi szövetség Schreiber nevű igazgatóját a franciák letartóztatták. Schreiber svájci nemzetiségű.

kártyán nyert pénzből vendégléte meg, beállított Hermányos bácsihoz s pénzt kérve tőle, elment s kifizette az előtte való nap elfogyasztott bort, megkérve a korcsmáros, hogy az ő boráért előtte való nap fizetett összeget fizesse vissza az illetőnek.

— A bűnös(?)!-uton került pénzért vett ital megfickódná a gyomromat. Már pedig anélkül is rossz állapotban van — mondta a vendéglősnek, akinek két tanu jelenlétében becsületeszavára kellett fogadni, hogy a pénzt visszaadja a fiatal joghallgatónak.

Azt hisszük, ez a kis eset a legmarkánsabbul jellemzi ezt az egyébként — mondjuk ki egész őszintén — nagyon lezüllött embert, aki máskülönben nem volt körültekintő társaságának megválogatásában.

Előrehaladott gyomor-, bél- és vesebaja elég fiatalon — nem volt 40 éves se — végzett vele s 1893 őszén hat niaságróból, egy pincérfoglalkozást űző edes testvéréből álló temetési menet kísérte el utolsó útjára: a Hatvan-utcai temetőbe. Az első röögőt Gáspár Imre, a némes szívi kolléga néhány szó kíséretében, az összes kollégák nevében, dobta a Sipos Bálint durván ácsolt s festett koporsójára.

Gyöngye mécses volt az egykori Debreczen kulturális életében. De égett s ha kis kört is, de becsülettel bevilágított, önmagát — világitófények és pislákoló mécses sorsa egy — felemészítve.

Szy. Z.

Német tiltakozás az erőszakosságok ellen

Berlin, július 25. A birodalmi kormány a francia és belga kormányoknak jegyzékét nyújtott át, amelyen ünnepélyesen tiltakozik a szövetségközi rajnai bizottság legújabb rendelete ellen, mely büntetéssel fenyegeti meg mindazokat, akik a bizottság rendelkezéseinek jogérvényességét kétségbe vonják és azok ellen az embereket ellenállásra buzdítják.

HIREK

— **Az időjárás.** A meteorológiai intézet jelenti: Hazánkban a Dunántulon többnyire kisebb zivataros esők voltak. Számtartó Sopronban 13 mm. A hőmérséklet lényegesen nem változott, tegnapi maximum 30 fok, több helyütt. Prognózis: Tulvyomán száraz, mérsékelt meleg idő várható.

— **A közigazgatási gyakornokok.** A jog- és pénzügyi bizottság mai ülésén Kernhöfer József kir. tanácsos a napirend előtt visszatért a tegnapi ülésen tárgyalt szervezeti szabályrendelet kérdésére. Kijelentette: neki is az a felgátsa, hogy a tervezet nem lehet alapos tanulmányozás nélkül elintézni, azonban mivel nem akarja, hogy a halasztás folytán az átminősítendő közigazgatási gyakornokok kárt szenvedjenek, javasolta, hogy a szabályrendeletnek ezt a részét fogadják el és terjesszék a közzéadás elé. A bizottság az indítványt egyhangúlag elfogadta.

— **Báró Dániel Ernő meghalt.** Balatonfüredről jelenti, hogy báró Dániel Ernő, volt kereskedelmiügyi miniszter, kedden délután ott meghalt. Báró Dániel Ernő kimagasló alakja volt a liberális korszak politikai gardájának. Torontál vármegyében, mint törvényeségi ülnök kezdte az 1860-as években, képviselőnek először 1870-ben választották meg Deák-párti programmal és 1895-ben lett a Bánffy-kabinetben kereskedelmiügyi miniszter. 1896-ban ő rendezte a millenárius kiállítás, melynek sikeréért örökös főrendiházi tagsággal járó bárói rangot nyert el. Előke volt a Pesti Hazai Takarékpénztárnak és a Hazai Banknak. Felesége, fia, Dániel Tibor báró volt főispán és ennek neje báró Neumann Margit evánszólók.

— **Városi birtokok haszonbérleti árverése.** A város gazdasági igazgatálya ismét két városi legelőbirtok bérletét bocsátja árverés alá. — Az egyik a Nagyerdő és a Hadházi-ut között levő 50 holdas, a másik a külső baromvásártér mellett levő 102 holdas legelő. A két legelőre már tartott egyszer árverést a gazdasági igazgatály, azonban az ajánlattevők még a kikiáltási árat sem igérték meg. Az új árverés augusztus 1-én délelőtti 9 órakor lesz a városláza tanácstermében.

— **Óriási mozgalmak Berlinben a drágaság miatt.** Berlinből táviratozzák: Mint a lapok jelentik az élelmiszer árak Berlinben az utóbbi napokban olyan mértékben emelkedtek, hogy a lakosság legszélesebb köreiben nagy nyugtalanságot keltett. Az Unter den Linden-en levő vásáresarnokban ma délelőtti izgatott jelenetekre került a sor, amint elterjedt annak a híre, hogy a burgonya fontját nem hajlandó 9000 márkánál olcsóbban adni. A nyugalom csak akkor állott helyre, amikor kiderült, hogy a burgonya csak 6000 márká. A berlini uszorarendőrség különös figyelmet fordít a hus-nagykereskedelemlere. Ma délelőtti Berlinközelében nagymennyiségű marhá tügláltak le.

— **A gazdák megelébezték az 50 kiló buza legelőbért.** Megirtuk, hogy a legutóbbi városi közzéadás 50 kiló buzában állapította meg a legelőtési díjakat. Ma három felebeztés érkezett be a legelőbért megállapítása ellen és pedig Eklv József és társai részéről, Sövényi István és társai részéről a hortobágyi legelőtési jogosult gazdák nevében, végül Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának mezőgazdasági bizottsága részéről.

— **Százmillió frankos sorsiegy az egykerendszer ellen.** Párisból jelenti: A francia kormány Franciaország elnéptelensége ellen nagyszabású akciót indított és egy százmillió frankos sorsiegy intézményt alapított, amelynek nyerevényeiből csak a kettőnél több gyermekes családok részesülnek. Hatalmas plakátokon és röpedulákon hirdeti a kormány, hogy ingyen sorsiegyet oszt szét a többgyermekes családok között. Egy ingyen sorsiegyet azok kapnak, akiknek legalább 3 gyermekük van, a 4 gyermekes családapa két ingyen sorsiegyet kap és ilyen arányban tovább. A nyereségek összege adómentesen osztatnak szét. A sorsiegyintézmény állandósításáról törvényjavaslatot terjesztett be a francia kormány a parlament elé. Párisban most ezt a gyermek-sorsiegy a legnagyobb közéleti szenzáció.

— **Mosoui betörője.** Mint bukaresi jelentések híriú adják, Mosoiu román közlekedési miniszternek, aki, mint a megszálló ellenség tábornoka, sokáig tartózkodott Debreczenben, a napokban kellemetlen látogatója akadt egy betörő személyében, akinek kísérete azonban kudarcra végződött. A miniszter inasa, mielőtt vacsorára terített volna, valamiért felment a padlásra. Amint a padláson kutat, a sötétségben egyszerre valaki átkarolja a térdét és lerántja a földre. Az inas ijedében segítségért kiáltott, de segítséget nem kaphatott, mert nem volt otthon senki. Azzal az erővel, amit a nagy veszedelem szokott adni, végre kiszabadította magát a betörő kezéből és lerohant a padlásról. Lent felkapott egy puskát és visszaroht a padlásra, ahol valóságos harc feldőött ki az inas és a betörő között. Végül is az inas győzött, a betörő súlyosan megebesült és megadta magát. A bukaresi rendőrség megállapította, hogy a betörő Noe Dimirescu ismert zsebtolvaj.

Kevesebb pénzbe kerül

a kávéja, ha babkávét és pótlék helyett az újfajta „ENRILO”-ból készíti. „ENRILO” tökéletesen pótolja a babkávét. Erősebb, ízletesebb és ezen felül még rendkívül olcsó is. Eme különlegesség minőségéért, gyártójának, a **FRANCK HENRIK FIAI** cégnek világhire szavatol.

— Egy jekedet, ziumnak el egyik Akos VII. sen árva ruak felus támogatás közök seg nevelt. Egyesület, divatárke érdemes l a szép ke meg azt szolgálatah kiváló ifju dezésére zott. E j ményért n nemeskebl Somossy I köszönet

HER
NŐI FEL
PEREN
a dohán
Elegé
NŐI
blou
nag
: : m
Szolici

— **Mühim** ben a legkö tizedek óta megnyílni: mühim m ger családú ltvá. E kial Co. varrógé saiat üzethe sz. alatt és hölgyeknek, rögzített e zési munkák tani kívánia ger varrógé ger lehet m ket, terítőke téssel, prak öltözeteket t téssel, szim előállítani. A 30-tól augusz letben, Piac-bárki által a tanul meg sáság vevői az említt H tikus oktatás részvért ug

— **Krisch** utca 89. Tele kást is.

— **Öcska** t ban vásárol

férfi- és kos mosó-
nagy vá
Fischer
Piac

Fel
POS
Kos
még mindig a

Tore
jazba
előadását J
Roya

Egy fölemelő, kegyeletes cselekedet. A debreczeni ref. főgimnáziumnak nemrégén tudóvészben halt el egyik derék tanítványa, Antal Akos VII. o. tanuló, akít, mint teljesen árva fiút, a debreczeni fiatalokruak felügyelő hatósága nemeslelkű támogatásával és egyes jószívű adakozók segítségével maga az intézet nevelt. A Debreczeni Patronázs-Egyesület, különösen Somossy László dívatárkereskedő nagy köszönetre érdemes buzgólkodása mellett, azzal a szép kegyeletes ténnyel mutatta meg azt a humanizmust, amelynek szolgálatában áll, hogy az elhunyt kiváló ifju temetési költségeinek lefedezésére 30.000 koronát adományozott. E jótékony kegyeletes cselekményért ugy az egyesültségek, mint nemeslelkű buzgó tisztviselőjének, Somossy László urnak hálásan mond köszönetet az intézet igazgatósága.

Ha reumás használnjon iszapot a Margit-fürdőben.

— **Valorizációs tabellák**, a korona zürichi jegyzései 1914-től kezdve, a Kuria ezekre vonatkozó elvi jelentőségű határozataival. Összeállította: dr. Lucy György. Ára 240 kor. és a forgalmi adó. **Kapható Hegedűs és Sándor r.-t. könyvkereskedésben.**

— **Klonda** szücs, szörmeket készít, alakít, javít legolesobbban, Iparkamara, Telefon 1425.

— **Belfőttes üvegek** legolesobbban beszerezhetők Kristály üvegáruházban Szent Anna-u. 6.

— **Tükrögyártás, üvegsziszolás, régi tükrök ujjaöntése**, Sipkovits Béla, Sziv-utca 14—15. Telefon 356.

— **A Margit-uszodában** okleveles uszómester tanít, Tandij 600 korona.

— **Veszek vastag tükröket, kirkat-üvegeket, Tükrögyártás, üvegsziszolás, Sziv-utca 14—15. Telefon 356.**

SPORT

Országos tenisz-verseny

E hó 26-án, csütörtökön kezdődnek a debreczeni katonatiszti teniszversenykör pályán a teniszversenyek. Első nap a „Fiszantul” bajnokságért játszatnak le az előmérkőzések. Belépőjegyek: Napjegy az előmérkőzésre 500 korona, a döntő mérkőzésekre 1000 korona. Idényjegy 2000 korona. Számozott tennartott jegy a döntőmérkőzésre 1500 korona. Katonatiszti kör tagjainak 50 százalékos kedvezmény. Jegyek és program a pénztárnál kaphatók a versenypályán.

A nevezés igen szép eredménnyel zárult. Budapest összes híres játékosai beneveztek, így a MAC-ból Kelemen, Kirchmayer, Szabó, Rakovszky, Harasz, Halter, De Chatal Márta, Bodnárné. A BBTE-ből: Szikszay, Szántó, Hállayné és Walter Mignon. Vidékiek közül Miskolc, Berettyóújfalú, Nyíregyháza, Kisvárdá legjobb játékosaival nevezett be.

Békéscsabai „Előre” MTE—DKASE
A déli kerület egyik legjobb csapata a békéscsabai „Előre” MTE (aki most vasárnap otthonában a DKASE-t 2:1-re győzte le) látogat el hozzánk vasárnap, hogy, revansot adion a DKASE-nak. Az „Előre” csapata Jannossy fővárosi trénerének eredményes munkája révén a vidék egyik legkiválóbb csapatává fejlődött amit elért nagyzeri eredményei igazolnak. A közelmúltban győzte le a SzAK-ot 1:0-ra, a szegedi vasutasat 2:0-ra. A fővárosi II. osztály bajnokcsapatát az UTSE-t 2:1-re, jelenleg pedig a Csaba válogatottjához 9 játékos ad. Ezek után sportkörökben érthető érdeklődéssel várják a vasárnapi mérkőzést, amely a DKASE népszerű pályáján fog lezailani. Az első híradára már sok előjegyzés történt és erre való tekintettel az összes jegyek (pályolok, számozott ülőhelyek stb) elővételben már kaphatók a Forgalmi Hlatszertárban (Piac-u. 21. sz.).

A DKAS7 csapata ma csütörtökön délután fél 5 órakor nagy tréninget tart. Szakosztályi ülés este fél 9-kor a Royalban. A játékosok pontos megjelenése kéretik.

A DTE országos atletikai versenye. Vasárnap délután 4 órakor a DDE sporttelepén rendezi a DTE atletikai versenyt változatos programmal. Főerdekessege a versenynek a 110 méteres gátnítás a kerületi bajnokságért és a vidékiek részére sulydobásra kiirt Kereskedelmi Csarnok vándordíjáért való küzdelem. Ir-tékessé teszi a versenyt a fővárosi athléták leigérkezett csoportja.

Le kell játszani az osztályozó mérkőzést. A kerület intézőbizottsága ma este foglalkozott a NvkSE kérelmével, amelyben az I. osztály utolsó-előtti helyezettjével, a KSE-vel osztályozó mérkőzés lejárását kérte. A tanács ugyan már eltörölte az osztályozó rendszert, de mivel ez a tanácsai jegyzőkönyvből kétséget kizárólag nem volt megállapítható, az intéző bizottság a NvkSE—KTE osztályozó mérkőzést augusztus 12-én Debreczenben a vasutas pályán lejátszatta.

A NytVE veresége. A Nytve vasárnap a Sátoraljaújhegyi AC-t látta vendégül és atól 2:1 arányú vereséget szenvedett. A Nytve gólját Deák rigta.

KÖZGAZDASÁG

További áremelkedések az értékpiacon

A Ganz-Danubius tulhaladta a 10 milliós árfolyamot — A korona zürichi zárata 0-04 — A buza ára 67.000 korona

Budapest, július 25. Az értékpapírok bankközi forgalmában az üzletkötések száma eleinte kisebb volt a tegnapiánál. Délfelé megélenkült a forgalom és a kereslet olyan nagy méreteket öltött, hogy a felszínre került árfolyamok tulhaladták a tegnapi magas árfolyamokat is. Az irányzat szilárd. A déli órákban kifeilődött élénkbb forgalom következtében a következő árfolyamok kerültek felszínre:

Angol-Magyar Bank	80000—90000
Földhítel	300000
Hazai	130000—150000
Hermes	50000—60000
Magyar Hítel	400000—440000
Leszámitoló	80000—92000
Lloyd Bank	20000
Magyar-Német Bank	28000
Osztrák Hítel	200000—230000
Pesti Kereskedelmi	850000—950000
Magyar Általános	72000—75000
Pesti Hazai	13000000—1400000
Borsod-Mikolci	95000
I. Budapesti	130000—150000
Hungária	60000—70000
Viktória	230000
Beocsini	70000—730000
Budapesti Sz.-Lőrinc	60000
Cement	140000
F. Kohó	550000
Kőbányai gőztégla	100000
Magnesit	1200000—1600000
Magyar Ált. Szén	1575000—1750000
Salgó	560000
Urikányi	800000—840000
Atheneum	210000—240000
Globus	55000
Pallas	70000
Révai	50000
Rigler	60000—70000
Csáky	52000
Fegyver	750000—800000
Ganz-Danubius	9500000—10300000
Ganz Vill	1050000
Hofherr	155000
Kistarscai	70000
Kühne	63000
Láng	160000—180000
Rima	150000—165000
Wörner	38000
Brassói	320000—330000
Egyes. Izzó	400000—440000
I. P. Spódium	195000—225000
Flóra	110000
Haltényesztő	30000
Interexim	26000—27000
Jura	110000
Karton	70000—75000
Királyantó	8000
Star	28000
Magyar Cukor	1850000—2000000
M. Lámpa	140000
Magyar Kender	70000
Magyar Összermelő	205000—210000
Magyar Pamut	170000
Gummi	140000
Magyar Szalámi	40000
Mez. Georgia	450000
Phöbus	30000
Telefon	80000
Guttman	300000
Hazai Ia	110000
Lignum	45000
Lichtig	17000—18000

Ófa Zürich	280000
Union des Us.	1000000
Viktória butor	16000—17000
Adria	500000
Atlantica	68000—72000
Délivasut	110000—120000
Levante	470000—480000
M. F. T. R.	160000—180000
Nova	175000
O. M. Áll. v.	440000
Tróst	90000

Nem jegyzett értékek

Kéve	2200
Pharmancia	3500—3600
Ujpesti beton	2500—2600
Cellini	3600—3800
Budapesti Bank	4800—5000
Warnsdorf	1700—2000

A devizaközpont árfolyamai

Valuták		
	Vétel	Eladás
Napoleon, pénz	40000	—
Angol font	51640.—	53640.—
Dollár	11240.—	11740.—
Hollandi forint	4395.—	4595.—
Svájci frank	2900.—	2100.—
Francia frank	665.—	699.—
Belga frank	542.—	576.—
Lira	488.—	522.—
Szokol	323.—	343.—
Leva	110.—	117.—
Dinár	120.—	127.—
Lei	58.—	65.—
Osztrák korona	0.155	0.172
Lengyel márka	0.074	0.088
Márka	0.035	0.049

Devizák

London	51440.—	53440.—
Newyork	11190.—	11693.—
Amsterdam	4395.—	4595.—
Zürich	1920.—	2020.—
Páris	660.—	694.—
Brüsszel	542.—	576.—
Milánó	488.—	522.—
Prága	333.—	353.—
Belgrád	120.—	127.—
Szófia	110.—	117.—
Bukarest	57.50	64.50
Bécs	0.155	0.172
Varsó	0.074	0.088
Berlin	0.030	0.044

Nemesfémientés. 1 koronás 1040, 2 koronás 3280, forint 4400, 5 koronás 8400, 10 koronás arany 40000, 20 koronás 80000, dukat 45000, forgalom csekély, irányzat szilárd. Ezüst 800-as 270, 750-es 255, tört arany 14 karátos 7640, szinarany 13000, platina 50000 grammonként.

Zürichi zárlat
Berlin 9 és fél, Hollandia 219 és fél, Newyork 559 és fél, London 2572, Páris 3300, Milánó 2440, Prága 1665, BUDAPEST 4, Belgrád 600, Bukarest 287 és fél, Varsó 37, Bécs 77 és háromnyolcad, Szófia 556.

HERCZEG ANNA
NŐI FELÖLTŐK MODELHÁZA
FERENC JÓZSEF-UT 41.,
a dohány-nagyáruda mellett.
Elegáns őszi és téli
NŐIFELÖLTŐK
blousok, ruhák,
nagy választékban
:-: megérkeztek. :-:
Szolid olcsó árak!

— **Műhímezési kiállítás.** Debreczenben a legközelebbi napokban egy évtizedek óta nélkülözött kiállítás fog megnyitni: egy kiállítás dívatos műhímezésekből, melyek a Singer családí varrógépen lettek előállítva. E kiállítást a közismert Singer Co. varrógép részv.-társ. cég rendezi saját üzlethelyiségeiben, Piac-u. 79. sz. alatt és nevezett cég a debreceni hölgyeknek, akiket az egyszerű varrógéptípus elkesztett mindenféle hímzési munkák érdeklik, ezuton bemutatni kívánja, hogy az egyszerű Singer varrógépen milyen tökéletességgel lehet művésziesen hímzett képeket, terítőket, látkókat stb-t szines öltéssel, praktikus feherneműeket és öltözereket úrszekély és madécra öltések szintjegy áttörési munkákat előállítani. A kiállítás, mely július 30-tól augusztus 25-ig a Singer fióküzletben, Piac-u. 79. sz. alatt, naponkint bárki által az üzleti órák alatt díjtalanul megtekinthető, a Singer-társaság vevői részére össze van kötve az említett hímzési technikák praktikus oktatásával. Az oktatáson való részvételt ugyanott lehet bejelenteni.

— **Krisch cserépkályharaktár** Piac-utca 89. Telefon 12—18. Vállal átrakást is.

— **Ocska tankönyveket** legjobb árban vásárol Aczél antiquáriuma.

Valódi angol
férfi- és női öltöny és kosztüm kelmék, mosó- és divatárak
nagy választékban kaphatók
Fischer Adolf és Fia,
Piac-utca 61. szám.

Feldheim Imre
POSZTÓHÁZ
Kossuth-utca 6.
még mindig a legolcsóbb bevásárlási hely

Torelli kvintet jazzband ma és minden nap tartja előadásait Jimmi dobossal a **Royal kávéházban.**

Önt meg akarják tévesztöni,
mert dobozban és csomagban olyan pótkávét árusítanak, mely a valódi Franckhos hasonlít ugyan, de mégsem a valódi Franck, hanem ennek csak megtévesztő utánzata. Ha az egyedül valódi Franckot akarja, akkor csak olyat fogadjon el, amelyen gyári jegyünk a kávédaráló és teljes aláírásunk: **FRANCK HENRIK FIAI** található.

67000 korona a buza
A mai terménytőzsdén az irányzat igen szilárd az árak átlag 6-7000 koronával emelkedtek.
Hivatalos árak: Buza 76 kilós tiszavideki 61500-63000, egyéb 61000-62000, 78 kilós tiszavideki 63-67000, egyéb 62-66000, új rozs 42000-47000, tengeri 48000-52000, árpa 35-38000, zab 56-60000, korpá 31-32000, repce 95-97000.

Ujra emelték a lisztárakat
A liszt- és őrléménypiacon ugrás-szerű áremelkedések voltak. A kínálat ugyszólván teljesen megszűnt, itt is csak a pénzárnyalat dominált az egyes lisztárakra. A malomkoncentráció ma öt korona híján 100 koronával emelte a tegnapi megállapított lisztárakat és a következő árakat szabta meg:
Nullás 1040, főző 940, elsőrendű kenyérliszt 750, másodrendű 600, harmadrendű 489, takarmányliszt 350, korpá 320, rozs mullás 730, egyseges rozsliszt 700 korona, zsákkal együtt kilogrammként ab malom.

Az augusztusi leszámolási napok. A tőzsdetanács mai ülésén a leszámolásra bejelentett kötések óriási száma miatt az eredetileg megállapított kifizetési napot augusztus 6-ra halasztotta. Az erre következő pénztárrnapot csak augusztus hó 16-án és 27-én lesznek.

SZÍNHÁZ

Mozgőszínház
Vigszínház
Vigszínházmozgó. Dr. Gaudeamus és ő mint női fűző árusító.

Uránia
Uránia. Szanin: Arcubasev világ-hírű regénye, kizárólag felnőtteknek. Jegyeztesen elő magának egy Csodálatos köntöst!

VASÁRUK, épület és bútor-vasalások, réz-
BAKOS lemeczek kaphatók
vaskereskedésében.
Csapó-u. 88. Telefon 620.

MEGÉRKEZETT egy nagyobb vasonrakomány
UGORKÁS ÉS BEFŐTTES ÜVEG.
Beszeresethető jutányos árban
BLATTNER GYULA
ÜVEG- ÉS PORCELLÁNÜZLETÉBEN,
Royal-szállóval szemben.
TELEFON: 368. SZÁM.

MINDEN HÖLGYNEK ÉRDEKE,
HOGY A
„PARFUMERIE ILONA“
SZENT ANNA-UTCA I.
ELŐNYÖS ÁRAIRÓL SZEMÉLYESEN MEGGYŐZŐDJÉK.
KÖLNI VIZEK, PUDEREK, ARC- ÉS FOGÁPOLÓ SZEREK.
ILLATSZEREK KIMÉRVE IS!

SZEPLŐ, PATTANÁS ÉS EGYÉB ARCBANTALMAK ELLEN HASZNÁLJON
KORZÓ „ÉVA“ ARCKENŐCSÖT ÉS SZAPPANT!
BESZERESZETHETŐ
KORZÓ DROGUERIÁBAN,
PIAC-UTCA 42.

Valorizációs tabellák
a korona zürichi jegyzései 1914-től kezdve, a Kuria ezekre vonatkozó elvi jelentőségű határozataival.
Összeállította: **DR. LUCZY GYÖRGY.**
ÁRA 240 KORONA ÉS FORGALMI ADÓ.
Kapható
HEGEDÜS ÉS SÁNDOR Rt.
könyvkereskedésében, Piac-utca 34.

Használjon csak
METEOR
kávépótlékot!
Jobb és kiadósabb, mint bármely más gyártmány. Kapható mindenfűszerüzletben.

Jöttem - láttam - győztem!
FEMINOL
a jelenkor legtekélyesebb folyékony fémtisztítószer
Gyártja: Herezeg Géza, Budapest

KÖVÁRY SZÜCS
PIAC-UTCA 42. SZ.
Legszébb kivitelben készít és alakít szőrmemunkákat.

ELŐRAJZOLÁS
ajánlaton érkezett remek munkákkal. Hímző- és mindenféle kézmunka anyagok jutányosan.
SZILÁGYI LAJOS
kézmunka és műhíző vállalat.
Széchenyi-utca 1 sz.

HORDÓK
új és használtak minden nagyságban, valamint új tölgyfa
KÁDAK
legolcsóbban beszerezhetők
ÖHLBAUM JENŐ
Piac-u. 75. sz. alatt.
TELEFON 8-73.

Értesitem
t. vevőimet, hogy szücs-műhelyemet áthelyeztem Piac-utca 42. sz. alól
Miklós-utca 22.
szám alá, hol mindenféle szőrme-dolgokat izlésesen és pontosan készítek.
Altmann szücs,
Miklós-utca 22.

Cementlapok
kutgyűrűk
betonvályuk
portlandcement, kőpor, folyamkavics és homok kaphatók
LUKÁCS VILMOS ÉS TESTVÉRE
cement-áru gyárban.
Hatvan-u. 7. Károly Ferenc József-ut. 3.
TELEFON 308.

APRÓ HIRDETÉSEK
Apró hirdetések díja hétfőn 10 óráig 150 korona, minden további nap 15 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 óráig 200 korona, minden további nap 20 korona. - Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

VÉTEL
Ócska vasat
rezet legmagasabb árért veszek. Elhasznált vasat kovácsosnak dupla vasért becsérellek. Nagyobb tételi háztól elszábitok.
STEINER,
Eötvös-utca 110.
TELEFON: 6-86.

FELTÖRT BARACKMAGOT
szárazon, kitökent 500 koronájával minden mennyiségben veszünk.
Gyógyáru Kereskedelmi Rt. Piac-u. 41.

Ládákat
- lehetőleg vastag deszkáktól - veszek. Timár-utca 11. Telefon 10-92.

ELADÁS
Betoncserép
kiváló tartós, gazdaságos, valamint cementlapok, kutgyűrűk, folyamkavics és homok legolcsóbban beszerezhető Krausz Albert cementárugyárban Debreczen, Kiszegyesit 2. Kiszállomás mellett. Telefon 307.

Mész darabos
és oltott, portland-cement, minden építkezési anyag legolcsóbban beszerezhető Singer Lajos Hatvan-utca 71. Telefon 746.

Virágcserep
minden mennyiségben kapható Timár-utca 11. Telefon 10-92.

Portlandcement
kavics, stukatur nád, kátránypapír és mozaiklap kapható a Debreczeni Műkőgyárban.

Tűzállótégla
(chamotte) és samoliszt Timár-utca 11. Telefon 10-92. kapható.

Henteserek,
plús diványok, matracok készen kaphatók Debreczenszky kárpitosnál, Halköz 8.

Takaróklézshely-
csempék világos kék színben Timár-utca 11. Telefon 10-92. kaphatók.

Faszén,
kőszén, gipsz
állandóan kapható Grünfeldnél. Csapó-utca 16. - Telefon 982.

Hegedű
régijátszott, előnyös áron eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Bódé
igen csinos kivitelben eladó Timár-utca 11. Telefon 10-92.

Vető gép
tizennyolcsoros, teljesen új Khäre-féle eladó, esetleg tizenháromsorosral elcsérelném. Ugyanott eladó egy járgányos tengerimorzsoló, repavágó és hereszórozóg. Megtekinthető Erdős Samu földbírtokosnál, Nyirábrány.

Kerékpár
eladó Zöldfa-utca 5.

KERESLET
Aranyat,
ezüstöt, brilliánsot, zálogcédlut és hamis fogakat vesz legmagasabb napi áron Steiner Mihály, Hatvan-utca 2. szám, I. emelet.

2 LAKÁST
3, esetleg 2 szobás lehet, azonnalra, esetleg aug. 15-re
KERESEK.
Ügyenköti díjazok! -
FÁHIDI ANTAL
TELEFON: 418.

Intelligens
zsidó család elvállal iskolás gyermekeket I-II. gimn. teljes ellátásra, természetbeni fizetésért. Cím a kiadóhivatalban.

Kárpitos
segéd és egy fiu tanulónak felvétetik. Glattstein, Püspöki-palota.

Lakást keresek
3-4 szobást, megfelelő telépés ellen. Közvetítők díjazva. Cím a kiadóhivatalban.

Zongorák,
hegedűk, vonóshangszerék javítását elvállalom. Liska, Bethlen-utca 27.

Pincét keresek
űres hordók tartására. Aron cég, Széchenyi-u. 22. Telefon 82. sz.

Lapkihordó asszony
felvétetik lapunk kiadóhivatalában Piac-utca 49.

Telket keresünk közvetlen vágány mellett. 1500-2000 m² ig, némi épülettel. Ügyenköti díjazunk Debreczeni Közvetítőbank. Ferencz József ut. 42. Telefon 13-34.

VEGYES
Aranyat,
ezüstöt, brilliánsot a legmagasabb árban vásárol Kátai ékszerkeskedő, Piac-utca 19. II. em. Telefonhívásra házhoz megy. Telefonszám 624

Vásárolok
mindennemű üveget, szervizt, porcellán- és disztárgyakat. Cím a kiadóhivatalban.

Sapkakészítő Piac-u. 6.
Kossuth-szoborral szemben. Mindennemű civil sapka legszebben, legolcsóbban készülő és készen is kapható a Sapkaüzemben Schönneil és Kül-óvásár-tér 19/A.

Gyermek-, férfi- és női fürdő trikók,
gyermekharisnyák prima minőségben, minden színben és olcsóbb gyermekharisnyák is kaphatók
Dr. HEGEDÜS ÉS TESTVÉRE
GYERMEKDIVATÁZASBAN,
SIMONFFY-U. 3.

Értesítés.
Értesitem a tisztelt közönséget, hogy műhelyemet és Jakasomai Miklós-utca 29. sz. alól Arany János-utca 27. sz. alá helyeztem.
Tisztelettel
Gyenes Antal
szereió.
Telefon 937.

Ugyanott tanulók felvétetnek.

Menekült órák
szakszerűen, meglepő olcsón vállal javításokat
Rákóczi-utca 36. sz.